

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 30 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HÍRDTÉSEK:

4-hasábos péld. sor egyszer 20 fill., minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és cseréki egykori
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 151.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

POSZTKERESZTO
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, augusztus 28.

Minsk felé vonulnak vissza az oroszok.

Budapest, augusztus 27. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

A Breszt-Litowszknál megvert orosz seregek a Minsk felé vezető vasút mindkét oldalán teljes visszavonulásban vannak. József Ferdinánd főherceg esapatai tegnap délelőtt Lesna partján a lángban álló Kamiencie-Litowszk városon vonultak át. A német csapatok nyugatról és délről Kobrin irányában folytatják üldözést. Kowelnél, Vladimir-Wolynskijnél és Kelet-Galiciában nincs ujság.

Olasz hadszíntér:

Az olasz hadszíntéren tegnap csak Flitsch körül voltak némi jelentőséggel bíró harcok. Csapatunk itt a völgyet védő hadállásai ellen intézett ellenséges támadást vertek vissza. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

lésre kényszerítették. A véres és elszánt küzdelemben különösen kitűntette magát a kassai honvédgyalogsereg. A védőmű bevétele után, ami éjjel 11 órakor történt meg, több zászlóalj azonnal megkezdte az üldözést és reggel három órakor elérte a Bug hidat, amelyet — miután az oroszok elpusztították, elfoglaltak. — Másnap augusztus 26-án a reggeli órákban északról egy német tartalékhadtest is érkezett Breszt-Litowszk védővonalaiba. A németek behatoltak az északi front védőműveibe és azután a régi citadellába, majd Breszt-Litowszk városba is, amelyet az oroszok felgyújtottak. A város belső területén csak igen kevés számú lakos volt. A zsákmányt még nem lehetett megállapítani.

Olita várát kiürítették az oroszok.

Berlin, augusztus 27. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A champagneben és a Maas magaslatokon francia sáncépítéseketszétrobbantottunk. A Vogézekben egy gyenge francia előretörést könnyen visszavertünk.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadserege.

Bauszknál, Schönbergnél (Mitautól délkeletre) és a Kownótól keletre elterülő vidéken az ütközetek tovább tartanak. Kétezernégyszázötven orosz elfogtunk, négy ágyút és három géppuskát zsákmányoltunk. Kownótól délkeletre az ellenséget megvertük. Olita várát, amelyet az oroszok kiürítették, megszállottuk. Tovább délre a német csapatok a Njemen irányában előnyomulóban vannak. Az átkelést a Berezowka szakaszon Osso-

wiectól keletre kiküzdöttük. Az üldözés az egész arvonalon a Berezowka melletti Sochwola és Bielowieska erdő között folyamatban van. Gallwitz tábornok hadserege augusztus huszonötödikén és huszonhatodikán háromezeröttszáz orosz elfogott és öt géppuskát zsákmányolt.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege:

A hadsereget üldözi az ellenséget; jobbszárnya a Lesna-Prava szakaszon Kameneo-Litowszktól északkeletre átkelésért harcol.

Mackensen tábornagy hadserege.

Csapatunk Breszt-Litowszktól északkeletre a Kamiencie-Litowszk-myczyesi uthoz közelednek. Breszt-Litowszktól délkeletre az ellenséget a Rita-szakasz mögé vetettük vissza. Legtöbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hadffy honvédei foglalták el elsőnek Breszt-Litowszk erődét.

Budapest. A sajtóhadiszállásról a következőket jelentik az Arz-hadseregcsoporthoz bresztlitowszki harcainak:

Arz gyalogsági tábornok seregének támadása főleg a Biala és Breszt-Litowszk közötti műnt mindkét oldalán levő védőművekre irányult. Augusztus 25-én kezdődött meg a támadás. A kassai honvédhadosztály (Hadffy altábornagy honvéddiv-

ziója) a Kobilany felé eső védőművek ellen nyomult előre, míg a krakói közös gyaloghadosztály a Koroszczyń falu mellett levő erődítéseket támadta meg. Koroszczyń előtt este nyolc órakor kezdődött az akadályok elszakítása és a kezdeményező roham, amellyel áttörtük a térkört.

Ezután a vártorokból indult meg a támadás a védőmű ellen. Elkeseredett szuronyharc folyt itt, de Arz csapatai kerekedtek felül és a még megmaradt védősereget a Bug felé menekü-

A cár és Viviani.

Arad, augusztus 27.

Más és más fegyverekkel küzdünk mi és az ellenségeink. A mi fegyvereink azok, amelyek a háboru tizenhárom hónapja alatt derekasan beváltak. A gyalogsznak puskája, éles szeme, minden fáradságot elbíró, mértőldeket masirozó lába, a huszárok rettentő rohama, a tréfát nem ismerő harminc és feles és a mozsarak őriása, a negyvenkettős. Az orosz, meg a francia a szájakkal vívja a harcot.

Két száz igyekezett találkálni ami győzelmeinket. Az egyik Szentpétervárott nyílt meg. A cárnak felséges szája volt ez, amelyből az a kevély kijelentés hangzott el: Oroszország a harcot a végső győzelemig fogja folytatni. A hogy elmondta, a szavai a dodoni jósk kétértelmű jóvendőléseire emlékeztettek. Nem tudhatni, hogy Oroszország a maga végső győzelméig, vagy a német és osztrák-magyar seregek végső győzelméig akarja-e folytatni a háborut. Szabatosabb volt a másik szájak: Viviani francia miniszterelnöknek beszéde. Így szólt: Franciaország akkor köt békét, ha Németország visszaadja Belgiumnak szabadságát és a franciák visszahódítják Elzász-Lotharingiát a németektől.

Közönséges emberek visszamaradnának attól, hogy annyira elvessek a sulykot, mint a hogy a cár és Viviani tesz. Vajon nem a német és osztrák-magyar csapatok vannak mélyen Oroszország földjén, hanem az oroszok közelednek Berlin és Bécs felé, hogy a cár a végső győzelemről beszél? Vajon nem az orosz seregek

Bizottság, amelyet elfelejtettek megalakítani.

(Nincs aki a vízműveket fejlessze. — Elromlottak a jéggyár gépei. — A Máv. nem engedi vagonjait a rossz lovasuti sínekre.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 27.

Víz mizériákat és jégtermelési mizériákat, a városi teherforgalmi vállalatnál pedig a szállító erő elégtelensége miatt esetleges forgalmi mizériákat kellene tárgyalni és nincs ki-vel, nincs, aki mint szakértő Arad városának tanácsot adjon. A város műszaki vezetője, Zádor Imre gépüzemigazgató bevonult és eltekintve attól, hogy a vízvezeték rekonstrukciójának nagy kérdéseivel az autóbusz felügyelő bizottság ma tartott ülésében nem volt hajlandó foglalkozni, a bizottságnak egyetlen műszaki képzettségű tagja, Fényes Dezső volt csak jelen. Műlek Lajos dr., aki egy később tartandó ülésre jött fel a városházára, mint hallgató foglalt helyet, amikor a felügyelő bizottságnak Nachtnébel Odön főmérnök bejelentette, hogy a vízmű telepen nincs elég kut, kicsi a víztartály és a víztorny, nem lehet vizet raktározni és megtörténik, hogy egyes városrészekben szünetel a vízszolgáltatás, megdöbbenve konstataálta, hogy ilyen nagy horderejű kérdések tárgyalására elfelejtettek bizottságot szervezni és az autóbusz bizottság tagjai pedig Fényes kivételével, testületileg távol vannak.

— Miért tülekednek az emberek úgy a városi választásánál — kérdezte Műlek — ha dolgozni nem akarnak.

Ösödökből való kérdés, amelyre a feleletet tekintettel a cenzurára, ma nem lehet megadni. Ma nem szabad bírálatot mondani és szemet kell hunyni ahhoz, hogy a város millió üzemeinek sorsa a jó isten kezére van bízva.

A felügyelő bizottság megijedve a nagy kérdések óriási komplexumától, meg is kérte a főmérnököt, hogy a vízmű költségvetését ne is terjessze be, a vízdíjak megállapításának kérdését ne is vesse fel, hanem azt határozta el, hogy megkéri a közgyűlést, korrigálja a mulasztását és küldjön végre egy olyan bizottságot, amelyben az összes műszakilag képzett városatyák benne legyenek. Ha ez nem lenne elégséges, akkor kívül állókat kell meghívni és Kilyényi János főszámvevő indítványára még azt is javasolják, hogy esetleg valami tiszteletdíjat is állapítsanak meg a felkérendő szakember részére.

A bizottság újra kérdést intéz Zinner Béla Acsev. főfelügyelőhöz, végtelenségtekintetileg lemondását az autóbusz felügyelő bizottsági tagságáról és ha Zinner a bizottság sajnálatára nem meletán meg elhatározását, akkor Heinrich Gyulát, az Acsev. mérnököt kéri fel a bizottsági tagság elfogadására.

Megbizta a bizottság a főmérnököt, habár arra felhatalmazás nincs, hogy a vízművek fejlesztésének programjával is foglalkozzék, hogy tegyen előterjesztést egy új kut létesítésére a tanácsnak, mert nagyobb vízhiánynak a várost kitenni nem szabad.

A város teherforgalmi vállalatánál nagyobb befektetések szükségesek. Az államvasutak üzletvesztősége ugyanis arról értesítette a várost, hogy ha október 15-ikéig a lovasuti síneket ki nem javítják, akkor nem engedi rájuk a vasuti kocsiakat. A főmérnök bejelen-

tette, hogy körülbelül 2000 talpfa beszerzése és szakmunkások alkalmazása szükséges. Fábry Sándor dr. az Acsev. vezérigazgatója a legnagyobb készséggel hajlandó munkavezetőt a város rendelkezésére bocsátani. A bizottság megkéri Zerkovitz Rezső bizottsági tagot, hogy mint vasutépítő szakértő segítsen a várost a talpfák beszerzésénél és a munkálatok végrehajtásánál. A teherforgalom körülbelül száz perccel emelkedett és ezért a loerő, amely nehezen szereshető be, a tél folyamán abszolúte nem fog megfelelni a főmérnök véleménye szerint. Utasították, hogy gőzmozdonyok bérelése céljából, folytasson tárgyalásokat és tegyen jelentést.

Ezután a jéggyár bizottság tartott ülést, amelyen a főmérnök bejelentette, hogy a gyár

tegnap este kénytelen volt üzemét beszünetelni, mert a gépben hiba van. A jég abo-nensek egy részét ma nem tudták kiszolgálni. Fényes Dezső javaslatára megindítják a vizsgálatot annak megállapítására, hogy kit terhel a mulasztás és egyúttal engedélyt adott a bizottság ahhoz, hogy szeptember hónapban, amikor a léghűtő felszereli a jéggyár, a gépek javítása céljából négy napig szüneteltesse üzemét. Minthogy a léghűtő üzembe helyesése után, a jéggyártás valószínűleg nagyobb defici-enttal fog járni, a bizottság már most úgy határozott, hogy a hűtő üzemeltetéséből husz-eser koronát a vágóhíddal térített meg és ezért a vágatási díjakat néhány fillérrel fel kell majd emelni.

Fehér kenyérrel csalogatnak az olaszok.

(Egy aradi sebesült tiszt elbeszélése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 27.

Megírta már az Aradi Közlöny, hogy Beregi Sándor dr. aradi rendőrfogalmazó, aki az olasz fronton mint egyik honvédszászlóalj segédtisztje harcolt, megsebesült és a laibachi katonai kórházba szállították. Beregi dr.-t ma reggel Aradra hozták Tisch Mór dr. városi főorvos távirati intézkedése következtében és a lieonkórházban helyezték el. Mindkét lábán gránátzilánktól származó sérülése van, de a zilánkok csontot nem sértettek. A rendőrfogalmazó számos érdekes esetet mondott el látogatónak a beestelen olaszok ellen folyó izgalmas harcokból.

— Jókai fantáziájára volna szükség — mondta — ha hiven vissza akarnám adni azt, ami az olasz fronton történik. Nem újság az, hogy az olasz ágyuk szinte megasakítás nélkül működnek úgy, hogy a hosszú fronton most egy litografált statisztika jár kézről-kézre, amely azt tartalmazza, hogy egyetlen napon harmincezer ágyulöveg hullott az osztrák-magyar fedezékekre. Hát persze pontosan nem állapítható meg az ágyulövegek száma, azonban tény, hogy hihetetlen mérvben működik az olasz tűzéréség. Aki erre a frontra kerül, a biztos halál gondolatával foglalja el helyét, olyan félelmetes ott az ágyuk zenéje. Ez azonban csak az első napok impressziója, mert később már megszokottabbá válik és belátjuk, hogy a talján — mint mindig — csak hangos, de nem veszedelemes. Az ágyuk most még jók és van 28 centiméteres gránátjuk is. Katonáink bizony számítanak rá, hogy ez a tűzéréségi akció azonban nemsokáig tart, mert az elpusztult ágyukat és az esztelenül elpazarolt municiókat nem tudják majd pótolni.

— Azok az olasz katonák, akikkel mi kerültünk össze június elejétől fogva, rettenetesen gyáváknak mutatkoztak. Nem tréfa, hogy az első lövésre megfutamodnak. Tiszán látni, hogy hátulról kergetik őket, máskülönben sohase kerülne sor kényszerre. Hegyet mászni azonban úgy tudnak, mint a serge. Gyönyörűség nézni, hogyan tanulták meg a hegymászást a mi alföldi magyar gyerekeink és hogyan futamítják meg azokat a taljánokat, akik az Alpokon nőttek fel. Van néhány trükkjük is az olaszoknak, de ezek hatástalanok. Amikor például közel jutnak állásainkhoz, a szemből fehér kenyeret vesznek ki és mosolyogva kiabálnak felénk:

— Avanti magyarok!

Azonban nagyon jól tudjuk, hogy a fehér kenyér csak csalóka, mert az ellátásuk meg-

se közelíti a mi fényes kiszolgálásunkat. A magyar fiúk ilyenkor félremagyarázzák a biblia ama mondását, hogy „aki téged kövel dobál, dobjad vissza kenyérrel”, mert a fehér kenyér kínálására — golyó a válaszuk. Az olasz hullák csakugyan halomszámra fektőnek fedeskeink előtt olykor-olykor.

— Voltak nehéz óráink is a Krn egyik hágóján. Az egyik fedezékben este csak kevesen maradtunk, mert a többiek felderítő szolgálatra vállalkoztak, vagy szolgálati érdekből hátrább vonultak, úgy, hogy csupán a zászlóalparancsnokság maradt ott éjszakára. Már hajnal felé össze is téptük a zászlóalj összes iratait, mert tudtuk: ha az olaszok most támadnak, nincs menekvés. De nem jöttek a gyáva makarónlevők.

— Ugyancsak a Krn hágóján történt. Óriási olasz támadás készült egy fontos magaslat ellen. Tudtuk, hogy est okvetlen tartani kell, amíg a hadosztály-tartalék megérkezik hozzánk. Az én szakaszom már csak néhány emberből állott és igen exponált helyen voltunk. Ha bennünket letörnek, akkor áttörhetik az egész állást. Mit tegyünk? Emlékeztem, hogy a tábori telefonon még éjfél tájban egy bosnyák század elindítására tettek utasító-előkészületeket X. faluban. Gondoltam magamban: megtudom, hogy elindult-e már a bosnyák eszred. Telefonon megkérdeztem a azt választották, hogy tíz perccel ezelőtt indult el tőlünk ellenkező irány felé. Azonnal meghagytam, hogy a dandárparancsnok kívánságára jöjjen hozzánk a bosnyák század és az két óráig belől ott is volt, úgy, hogy 18 óráig fel tudtuk tartani az ellenséget, amíg a hadosztály-tartalék hozzánk megérkezett és a taljánokat véresen visszavertük. Attól tartottam, hogy a dandárparancsnokságtól kikapok, amikor utólag bejelentettem, hogy a felhatalmazása nélkül adtam ki ilyen utasítást. Hát nem kaptam szidást. Sőt ellenkezőleg.

— Érdekes véletlen, hogy én épen az Aradi Közlöny olvasásakor séríttem meg. A lapot Ardelean nevű román paptól kaptam meg néha. Egy gránát mellénk vágott. Nyolc társam volt olyan szerencsés, mint én. Egyéb-ként majdnem minden a szerencsétől függ. Azt mondják, hogy az eszredorvos szolgálójának a legjobb a háborúban, mert az nem kaphat golyót. Egy eszredorvos szolgálóját előttem vágott agyon a gránát a fedezékben. Még a pipa se hullott ki a szájából.

Pétervárra mérik a döntő csapást a németek.

(A rigai támadás vakmerő terve. — Vilnát már kiűritették az oroszok. — Svédország támadásra készül.)

— Távirati tudósítás. —

Kopenhága—Berlin, augusztus 27.

A Ruskoje Slovo már tegnap bejelentette az oroszoknak, hogy Bialostok átadása is küszöbön van és ez be is következett.

A németek előretörése Riga ellen olyan mesterien rendezettek — írja ez az előkelő orosz lap — és az ehhez fűzött szándékok olyan vakmerők, hogy az oroszok egyenesen elrémülhetnek.

Christiania. Az Aftenposten katonai szakértője írja: A németek nem vetettek volna harcba olyan erőket, mint azt tették, ha a rigai öböl nem akarnák mindenáron hatalmukba keríteni. Az angolországi orosz körökben valószínűnek tartják, hogy abban az esetben, ha a németek a rigai öbölben megvetik lábukat, Pétervárt kiűritik az orosz hadvezetőség.

A rigai öböl bejáratát megszállták a németek.

Berlin, augusztus 27. A berlini estilapok jelentik, hogy a németek partraszálltak Oesel szigetén és ott megvetették lábukat. A partraszállásról megemlékezik a félhivatalos pétervári távirati-ügynökség is, a mely egy zürichi jelentés szerint a következőket tette közzé: A németek erősen bombázták Arensburg szigetét és a hasonlóvárost, a melybe benyomultak. A férfiakat visszatartották, az asszonyoknak ellenben megengedték, hogy elhagyják a várost. (Oesel szigete a rigai öböl bejáratát zárja el. Arensburg kis sziget szorososan az Oesel sziget mellett a rigai öbölben van.)

Pétervár felé akarnak nyomulni a németek.

Berlin, augusztus 27. Szentpétervárról Angliába érkezett táviratok közlik, hogy a németeknek a rigai öbölre vonatkozó terveit odairányulnak, hogy partraszállásra alkalmas területet biztosítsanak maguknak és hogy jelentékeny csapatmennyiségek számára egy támpontot szerezzenek, ahol az orosz harcoló erőket Riga mögött elvághatják és azután Pétervár felé előrenyomulhatnak. A legközelebbi időben igen fontos események várhatók a Keleti-tengeren.

Légi támadástól retteg az orosz főváros.

Kopenhága, augusztus 27. Pétervári jelentések szerint az orosz pénzügyminiszter a birodalmi bank aranykészletét részben Moszkvába szállíttatta el. Kronstadtból a fontosabb katonai hatóságokat szintén Moszkvába helyezték el. Ezek az áthelyezések állítólag nem a kiűrités kezdetét jelentik, hanem mint rendszabályok jöhetnek tekintetbe, amelyek a Szentpétervár, vagy a Névravidék ellen intézendő esetleges légitámadásra vonatkoznak.

Vilnát kiűritik.

Rotterdam. A Timesnek jelentik Pétervárról: Vilna katonai kiűritése is küszöbön áll. A németek nagy erővel törnek előre az Uwentafolyón, hogy elvágják Vilnától északra fekvő és Pétervárra vezető vasutvonalat. Az oroszok, hogy a fenyegetett összeköttetésüket fenntartsák a Nyemen középső szakaszán vonulnak vissza.

Pétervár, augusztus 27. Félhivatalosan jelentik: Vilna polgári kiűritése, mely e hó elején kezdődött meg, befejezést nyert. Az összes vasuttestek és gyárak fel vannak robbantva. A német csapatok Vilnához közel állanak és heves támadást intéznek a vilna-pétervári vasut ellen. Az oroszok új erővel feltartóztatják az előretört seregeket.

Svédország megtámadja a levert oroszokat?

Amsterdam. A Daily News jelenti: Svédországban nagyban folyik az agitáció, hogy a kurlandi döntő német diadal után Svédország is támadja meg Oroszországot.

Megsíratták Pétervárott Kownot és Nowogeorgiewszket.

Berlin. A Tagliche Rundschau jelentik Kopenhágából: Kowno és Nowogeorgiewszk elestének hírére Péterváron a járó-kelők sirva fakadtak.

Mi történt a Putilow műveknél?

Berlin. A B. Z. am Mittag jelenti: A Putilow műveknél nagy sikkasztásokat fedeztek fel.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az aradi zenekonzervatóriumba a beiratások szeptember hó 1-én megkezdődnek Müttermüller József igazgató, Szabadság-tér. 2987

* Dr. Mezey Zsigmond, budapesti orsz. m. kír. zeneakadémiát végzett hegedűtanár és M. Zay Margit, budapesti nemzeti zenedét végzett okleveles zongoratanárnő zeneiskolájában (Andrássy-tér 8., II. em.) az 1915—16. tanévre a beiratások szeptember 1-én, másodikkán és harmadikkán történnek

* A szökött katona. (Magyar színmű repisz az Urániában.) A színház ma egy igazán nemes hivatást teljesítő dolgot produkál, mikor Szigligeti örök életű darabját hozza újra színre. A magyar néplélek, a magyar falu hamisítatlan levegője, esodás alakjal találtak irodalmi megnyilatkozást. Ez a színmű éppen olyan speciálisan magyar sajátosság, mint ahogyan egészen különleges a magyar nép gondolkodásában, érzésében és cselekvéseiben. Ki Szigligeti remekét nézi, úgy érzi, mintha más nap sugarai aranyoznák be az alföldi rónákat, mintha más szellő lengetné a ligetek zöld lombját: más, mint a világ más tájain. A mit ez a népszínmű nyújt, az tiszta népelet, a maga egyszerű, keresetlen megnyilatkozásában, benne szinte kergetik egymást a jelenetek, melyeket csak magyar észszel, magyar szívvel és lélekkel tudunk megérteni. — A rezervista álma Ziehrer magyar katonai operettje az Urániában legközelebb teljes katonazene kísérettel kerül színre.

* Jaj, lyukas a harisnyám! (Sláger-vígjáték az Apollóban.) Régen mutatott be az Apolló-színház olyan pompás vígjátékot, mint amilyen a ma este vetített „Jaj, lyukas a harisnyám!” című kép. A természetes humor csillogása ragyog a rendkívül szellemes mese-szövegből s a kacagásra készítő jelenetek egymást követik a fenomenális darabban, amelyet a mai premieren a publikum harsogó tetszésnyilvánítása kísért. A darab meséje egyes helyeken sikamlós talajra terelődik, de annyi finomsággal vannak beállítva ezek a jelenetek, hogy a legkényesebb izlést sem bántják meg. Az Apolló új műsorának másik slágere egy hatalmas drámai kép (Mirzi, a cigányleány), a melyben a kinematografia szinte bámulatra méltó dolgokat mivel. A mélyhatású darabnak nagy sikere volt, ugyancsak nagy tetszéssel fogadta a publikum a háborús aktualitásokat is. Az új műsor szombaton kerül másodsor vetítésre.

3

Két olasz hadtest megy a Dardanellákhoz.

— Visszavert ellenséges támadások. —

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, augusztus 27.

A főhadiszállás jelenti: Dardanella-front: E hó 25-én az ellenség Anaforda, Ari-Burnu és Szedil-Bahr szakaszain, hol heves, hol gyöngébb tűzérségi tüzelést tartott fenn nagy municiópazarlás mellett. Az e hó 25-ére virradó éjjel az ellenség Szedil-Bahr arcvonalán hajnalhasadtáig lövöldözött. E hó 24. és 25-én az ellenség kisebb erővel támadást kísérelt meg balszárnyunk ellen, de támadókat megsemmisítettük. A többi arcvonalon nincs változás.

Olaszország szerepe az ostromban.

Róma, augusztus 27. A Mattino jelenti, hogy Olaszország két hadtestet szállít partra. Enosznál Karacsali mellett, ahol sikerült partraszállítani az újzeelandi és ausztráliai csapatokat is. Hogy az operációnak nagyobb sikere legyen a Balkánra, tervbe van véve, hogy Olaszország egy időben Lybiában is szállítson partra csapatokat és akkor párhuzamos akció kezdődhetnének Konstantinápoly ellen. A Mattino úgy van informálva, hogy még mindig lehet számítani Görögország esetleges támogatására.

Szmirna védelme.

Stockholm, augusztus 27. Az Aftenbladetnek jelentik Párisból: A törökök Szmirna városa körül számos védőművet építenek, az entente-seregek esetleges támadásának keltező gádjára céljából. A várat, amely a kikötőt védi, új, masszív hordó hatalmas ágyakkal látták el, amelyeket Konstantinápolyból vittek Szmirnába. A Szmirna—Skala—Vurla-vonalon, a tengerparttal párhuzamosan, kettős lövészárkokat ástak. Ezek mögött épülnek a védőművek, amelyek betonirozva vannak. A lövészárkok mögött számos mozsár és gépfegyvert állítottak fel a védőművek ellenállóképességének emelésére.

Krisztília, augusztus 27. Párisból az Aftenpostenhez érkező jelentés szerint a törökök Sziliori környékén 30.000 embert összpontosítottak és ott erős védőműveket építenek, hogy a szövetségeseknek ezen a vidéken várható esetleges támadása ellen védve legyenek.

Az entente fenyegeti az engedetlen Balkán-államokat.

(Hazugságok német ultimátumról. — Mit követelt a négyes szövetség Romániától?)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia—Berlin, aug. 27.

Londonból jelentik, hogy a „Morning Post” a négyesszövetség egy újabb lépésével fenyegetődzik, a melylyel azt a Balkán államot, amely a négyesszövetség újabb ajánlatait is elutasítja, a külkereskedelemtől való teljes elzárással akarja megbüntetni.

Az entente követelése Romániától.

Bukarest. A „Seara” írja: Az oroszok, barátaink a franciák és testvéreink az olaszok, valamint a perfid Anglia által támogatva, újabb bizonyítékát szolgáltatják barátságuknak és irányunkban megnyilatkozó jóindulatuknak. A négyesszövetség összes hatalmai arra akarják kényszeríteni Romániát, hogy véres áldozatokat hozzon, lépjen akcióba a központi hatalmak ellen és mondjon le a bolgárok javára a várnégyezőgről. Tehát azért, hogy az egyik oldalon áldozatot hozunk a négyesszövetség azt követeli tőlünk, hogy területet is áldozzunk. Tehát, hogy az oroszokat a biztos bukástól megmentjük, ne csak mérhetetlen vér és pénz-áldozatot hozunk, hanem áldozzuk föl a balkáni hatalmi állásunkat is, amelyet Károly király dicsőséges uralkodása alatt kivivtunk. Azonban bármennyire körülhízeleg is bennünket a négyesszövetség, Románia nem hajlandó a nyomásnak engedni és területének egy részéről lemondani, annál inkább se, mert neki cserébe a saját biztos területéért, semmiféle reális értéket nem is kínálhatnak csalogatói.

Nem ment német ultimátum Bukarestbe.

Bukarest. A hivatalos Indépendance Roumaine a következő cáfolatot közli:

— A „Dimineata” jelenti, hogy a német követ a román kormánynak a Törökországnak szánt munió átengedése tárgyában ultimátumot adott át. A lap ezen jelentése teljesen téves.

Bukarest, augusztus 27. Az „Universul” legutóbbi számában Busché bukaresti német követ alábbi érdekes nyilatkozata olvasható:

— Egy bukaresti újság, amely ismeretes az ő hamis híreiről, annak beismerését követeli az illetékes körök részéről, hogy Németország ultimátumot intézett Romániához. Megállapítjuk, hogy ez a hír ép oly koholmány, mint az előbbie. Busché báró, német követ.

A román gabonakivitel.

Bukarest. A predeáli vámhivatal táviratilag értesítették, hogy a vonalak túlterheltsége miatt a román gabonabehozatal néhány napig szünetelni fog. Szekérrel azonban szaka-

datlanul hozható át gabona a határon.

A román királyi család nyaralása.

Bukarest. Miután Erzsébet hercegnő és Miklós herceg tengerparti kurájukat befejezték, tegnap este elutaztak Konstanzából Szinajába, ahol az üdülésükre szánt idő hátralévő részét tölteni fogják.

Muniószállítás Szerbiának.

Bukarest. A „Dimineata”-nak jelentik Turnu-Severinből:

Cladovába három, Szerbiának szánt munióval megrakott vontatóhajó érkezett, a melyek rakományaitak jelenleg rakják partra.

Görögország nem lép új balkáni blokkba.

Berlin. Rothert Rudolf jelenti a Vossische Zeitungnak Szófiából. A meglepődés, amelyet Venizelosznak a hatalomra visszatérése keltett, már megszűnt. Radoszlavow miniszterelnök megtalálta a helyes kifejezést, amikor azt jelentette ki, hogy a Görögországi események semmi hatással nincsenek Bulgáriára. A nyugalmat Szófiában épúgy megőrizték az entente legutolsó jegyzékével szemben, mint a görög és szerb csemények figyelésénél. Bolgár körökben még mindig erős a meggyőződés, hogy az entente fenyegetései Görögország ellen nem egyebek bluffnál és nem vezetnek fegyveres közbelépéshez. Tény az, hogy az entente-nak sok egyéb módja is van arra, hogy kellemetlenkedjen a görögöknek. Kiválva kérdése mögött még igen súlyos problémák rejtőznek. A görög királynak az a kijelentése, hogy nem enged át olyan területet, amelyért görög vér folyt, alkalmas formula ahhoz, hogy az entente-nak kijelentse, hogy Görögország semlegeségéből nem lép ki, fegyveres segínyt nem ad és nem hajlandó belekényszeríteni magát új balkáni blokkba. Kétségtelen, hogy Konstantin király és Venizelosz tanácskoztak a szerb-görög és olasz-szerb kérdésekről is. A király azt óhajtja, hogy az entente adjon garanciákat Itáliának a Dodekanos szigeteket illető szándékairól és arról, hogy északi Epiruszt Görögországhoz csatolják. Tisztázottnak szeretné látni a király az olaszok és szerbek adriai terveit is, mert enélkül az olasz-görög viszony sem tisztázódhat.

A török-bolgár szerződés aláírása.

Szófia, augusztus 27. A lapok jelentik, hogy a török-bolgár szerződés végleges megszövegezésében már csak alaki hibák vannak és a szerződés aláírása ezek miatt késik egy-két napot.

Oroszok a román politika ellen.

Szófia, augusztus 27. A szentpétervári Birseviya Vjedomosztí, Sassanov külügyminiszter lapja, heves támadást intéz a román politika ellen. Politikai körökből vett információi alapján közli, hogy a francia és angol követek újabb lépéseket tettek Bratianu román miniszterelnöknél és óva intették őt, hogy ne zavarja meg az entente cirkulusait, mert nagyon drágán fizetné meg ezt a játékot. Ha Románia az entente ellen bármit is tenne, elzárják előle a

Dardanellákon való közlekedés útját. A bolgár sajtó ezt olyképen kommentálja, hogy Oroszország, fenyegetésével már most izelítőt ad Romániának abból, hogy milyen sors vár majd Romániára, ha a Dardanellák kívülről angol, belülről orosz kézre kerülnek.

Szerbia kétszínű játéka a Balkánon.

Milano, augusztus 27. Chiesi, a Sekolo londoni tudósítója azt jelenti lapjának, hogy a Balkánon döntő események várhatók, Románia ellenállásra biztatja Szerbiát. Pasics a főhadiszállásra utazott, hogy a trónörökösrel és a tábornokokkal beszéljen. A főhadiszálláson azt az utasítást kapta Pasics, hogy azt az álláspontot torsirozza, hogy Bulgáriának koncessziókat kell adni. Szerbia jövő sorsa a négyesszövetség győzelmétől függ.

Szófia, augusztus 27. Itt általában azt hiszik, hogy Szerbia az entente javaslatait látszólag elfogadja, valójában azonban nem is gondol az entente óhajainak teljesítésére és egyáltalán nem hajlandó Macedóniát Bulgáriának átengedni. Ez a vélemény azonban főleg az engesztelhetetlennek látszó szerb sajtó kifakadásain alapul. Beavatott helyről származó egyéb értesülések szerint azonban Szerbia az entente nyomása alatt mégis csak kénytelen lesz valamit engedni, mert hisz máskülönben az ország helyzete az oroszok döntő vereségei és Bulgária harcossága mellett kétségbeesítő lehet. A szkupatina szabadkezet engedett Pasicsnak, amiből arra kell következtetni, hogy Pasics Macedónia egy részét fel fogja ajánlani Bulgáriának, de úgy látszik, már ez is késő lesz és nem lesz Bulgáriában senki, aki Pasics őszinteségében megbíznék.

Bécs, augusztus 27. A szerb parlament sem mutatkozik hajlandónak arra, hogy meghajoljon a négyesszövetség kívánságai előtt. Arra ugyan kész, hogy a négyesszövetség számlájára tovább folytassa a harcot és Ausztria-Magyarország felé bekebelezze, de hogy valamit átengedjen keleti szomszédjának saját területéből, abba már nem megy bele. A Balkán ráeszmélt arra, hogy Ausztria-Magyarország győzelme egyúttal felszabadítás rája nézve. A mely Balkán állam ennek belátásától elkésik, rövidlátásúért később keservesen fog csalódni. A „Pravda” című szerb lap azt írja: „Szerbiától sok áldozatot követelnek, de az ország ennél kevesebb jutalmat várhat. Ilyen körülmények között Szerbia semmiféle területéről nem mondhat le Bulgária javára.” — „Srbska Zastava” a következőket mondja: „Lemondjunk olyan területekről, a melyet Szerbia szabadított föl? Mivel ez az új ország rész felelősele Szerbia jövő sorsát illetően és jólétének, hangosan ezt kiáltjuk: Soha!”

Az entente nem számít Görögországra.

Lugano. Rómából jelentik: Az entente feladta a reményt, hogy a maga számára meg fogja nyerni Görögországot.

Mit ad Szerbia Macedóniából?

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti: Szerbia válasza az entente részére az lesz, hogy Macedóniát csak a Vardar folyóig adja át. Ezen az alapon Bulgária nem fog tárgyalni tovább az ententével.

Élesztő készül harminckét vagon városi tengeriből.

(Müleik dr. interpellációja az élelmezési bizottság zárt ülésén. — Rendkívüli közgyűlés a fadrágaság miatt. — A cukor maximális ára.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 27.

Arad város „csak titokban közlelmezési bizottsága” ma délután Lőcs Rezső helyettes polgármester elnöklésével ismét zárt ajtók mellett tartott ülést. Akinek ez tetszik, az bizonyára nemcsak a sajtóra haragszik, amiért megírta, ami a közlelmezési bizottság ülésein történni szokott — ez volt a büne, amiért onnan kizárták — hanem bizonyára megharagszik, most majd Mülek Lajos dr.-ra is, aki volt oly bátor és a mai zárt ülésen, miután meggyőződött arról, hogy az ott tárgyalt kérdések csak úgy válnak a közönség hasznára, ha azokat nem rejtik véka alá, a leghatározottabban azt jelentette ki, hogy a legnagyobb sajnálattal nélkülözi az újságírókat, mert szeretné, ha látnák és megírnák, ami Arad város közlelmezése körül történik. A bizottság tagjai helyeselték és hihető, hogy eme meggyőződésüknek majd a törvényhatóság közgyűlésén kifejezést is mernek adni.

A bizottság elnöke ugyanis bejelentette, hogy a földművelésügyi minisztérium ismét leiratot intézett a városhoz, amelyben most már másodszer változtatja meg a város tulajdonát alkotó tengerit illetőleg álláspontját. Amig eredetileg kiállításba helyezték, hogy a város megtarthassa a tengerit és eladhatja állattenyésztési és háziasági célokra, első leiratában már mást mondott és úgy rendelkezett, hogy a tengeri, a tört és a szemes, Kolozsvárra küldendő. Most küldött legújabb leiratában már nem dirigálja Kolozsvárra, hanem úgy diszponál, hogy az a 32 vagon tengeri, amely törtet és szemes állapotban Aradon a malmoknál van, élesztő készítés céljaira felhasználható.

Akik látták, hogy eme leirat hallatára milyen arcot vágják a közlelmezési bizottság tagjai, azt mondják, hogy isteni látvány volt. A némaság szobrát lehetett volna róluk lemintázni.

Legelőbb Mülek dr. ocsudott fel az ámulatból és így ezölt:

— Nehéz szavakat találni arra, hogy a város sérelmét kifejezésre juttassuk a minisztérium megmagyarázhatatlan rendelkezéseivel szemben. Hetek óta kérjük és könyörgünk a miniszternek, hogy legyen irgalmas és szánja meg állattartó gazdáinkat, szegény bérkocsisainkat és hagyja Aradon a feleslegessé vált tengerit. A miniszter az országos érdekre hivatkozva Kolozsvárra dirigálta azt, mert emberi táplálásra akarja felhasználítani. Egy szavunk se lehetett ellene. De imé most azt látjuk, hogy nem emberi táplálék, hanem élesztő, tehát iparcikk lesz belőle. Ez nem országos érdek. Tisztelettel kérem az elnök urat, hogy ezt a kérdést tárgyalassa a nyilvánosság előtt. Igazán sajnálom, hogy most nincsenek itt az újságírók, hogy látnák és megírnák, mi történik nálunk a közlelmezés körül. Indítványozom, hogy az esetben, ha a törvényhatóság rendkívüli közgyűlést tartana, akkor annak napirendjére kérjük kitűzni ennek a kérdésnek tárgyalását.

Általános helyeslés követte Mülek dr. szavait és az indítványt el is fogadták volna egyhangulag, azonban az elnök kérelmére beleegyezett Mülek dr. abba, hogy csak a szeptember 8-ikán tartandó rendes közgyűlésen tegye szóvá a miniszteri leiratot.

— Ha nem veszi fel a tanács a sorrendre — mondotta még Mülek dr. — akkor napirend előtt kérek szót és pertraktálom ezt az ügyet.

Rendkívüli közgyűlést a törvényhatóság a fadrágaság miatt fog tartani a jövő hét folyamán. Aradon fát venni nem lehet, mert a kereskedők árai megfizethetetlenek. A közlelmezési bizottság azt javasolja a tanácsnak, hogy hívjon össze rendkívüli közgyűlést és ez írjon fel a földművelésügyi miniszterhez, kérve a támogatását a fadrágaság letérésére, kéri, hogy a miniszter utasítsa a lippai erdőgazdóságot arra, hogy bocsásson a városnak nagyobb mennyiségű fát a rendelkezésére, amelyet aztán a város maga árusítana.

A rendkívüli közgyűlésen terjeszti be majd a közlelmezési bizottság a lisztellátás biztosítására kiírt versenytárgyalás eredményét is. Holnap délelben jár le az ajánlatok beadásának határideje. Ez ideig még egyetlenegy ajánlat sem érkezett be, de valószínű, hogy minden pályázó az utolsó pillanatra hagyja a benyújtást. A bizottság hétfőn délelőtt tíznegy órakor rendkívüli ülést tart és ott bontja fel az ajánlatokat.

Ismeretes, hogy a miniszter engedélyt adott a városnak a főbb élelmiszerek árának maximalására. Greén Nándor főkapitány, akitől véleményt kért a tanács, hogy mely élelmickek árát szabja meg, előterjesztést tett és ebben azt proponálja, tekintsen el ezidő szerint a tanács az ármaximalásoktól, mert a rendőrség ellenőrzi a főbb élelmiszereket, amelyeket a kormány által kibocsátott kivételes intézkedés alapján, árjegyzékbe foglalt a rendőrség, mely a közlelmezést maga irányítja. A maximalás különben megnehezítené az élelmickek behozatalát. A bizottság magáévá tette a főkapitány érvelését és kimondta, hogy a kenyér árakat, amelyek megszabását a főkapitány is javasolja, akkor állapítja meg, ha a városi liszt árai már ismeretesek lesznek. Addig a mai áron szabad csak kenyeret árusítani.

A cukor árának maximalását azonban a kormányrendelet imperative elrendeli. A bizottság azt javasolja, hogy a kristály cukor árát, a nagy kereskedőnél egy korona négy fillérben, a kis kereskedőnél egy korona tizenkét fillérben állapítsa meg a tanács.

TANÜGY.

(—) A kereskedő tanonciskolában a beiratások a Kazinczy-utcai polgári fiúiskola emeleti tanácstermében szeptember 1. 2. és 3-án délután 2—3-ig és folytatólagosan szeptember 4. 6. és 7-én délután 2—4-ig történnek. A rendes előadások szeptember 9. és 10-én délután 2 órakor veszik kezdetüket. A tandíj és értesítő díj 12 korona 60 fillér. A könyvek, füzetek stb. díja az előkészítő osztályban 3 korona 60 fillér, az I. osztályban 7 korona 40 fillér, a II. osztályban 8 korona 20 fillér és a III. osztályban 10 korona. A felvétel iskolai bizonyítvány alapján történik. A kereskedelemügyi minisztériumnak 25314—1897. számú rendelete szerint mihelyt valamely gyermek kereskedő tanonc lesz, főnöke köteles öt azonnal a kereskedő tanonciskolába beírni. Az elkésve történő bejelentés mulasztást jelent, mely büntetés alá esik. A tanonc mindaddig, míg a tanulóideje tart és a III. osztályt sikerrel el nem végezte, köteles a tanonciskolába járni. Ez a kötelezettség a kikötött próbaidőre

is szól. A Művelődés- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek 130597—1914. számú rendelete alapján az igazgató a háboru tartamára egyes tanulókat az iskolalátogatás kötelezettsége alól, indokolt esetben fölmenthet, ha az illető tanuló szabályszerűen beiratkozott. A beiratás kivétel nélkül, minden tanulóra nézve kötelező, mely körülmányra a kereskedő főnök urak, vagy helyetteseik figyelmét ez uton hívja fel az igazgatóság.

Polit György izgatási perei.

(Az ex-tüzoltóparancsnokot a szegedi törvényszék felmentette.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, augusztus 27.

Néhány héttel ezelőtt több vidéki lap azt a hírt közölte, hogy Polit Györgyöt, Ujvidék és Pétervárad tűzoltóparancsnokát, Polit Mihály ismert szerb nemzetiségi politikus unokacsót, hazaárulás miatt felakasztották. A föltűnést keltő hírt később hivatalosan megcáfolták. Polit György ellen azonban tényleg volt eljárás, le is tartóztatták és tegnap a szegedi törvényszék előtt, daróruhában, két szuronyos honvéd katoná kíséretében jelent meg. A királyi ügyészség uralkodóház tagjának megsértésével vádolta Politot.

Polit Györgyöt Ujvidékről kísérték a törvényszéki tárgyalásra. Azért van rabruhában, mert most tölti ki másfél évi börtönbüntetését, amivel a péterváradai császári és királyi katonai bíróság sújtotta lázítás és izgatás miatt. Innen származott a hír, hogy felakasztották. Polit György kereskedő Ujvidéken. Kereskedői foglalkozásán kívül azonban rendkívül ambicionálta a tűzoltói munkát. Teljesen önzetlenül tűzoltóságot szervezett a környékbeli községekben, a katonaságnál is szervezett tűzoltó osztályt, amiért a hadtestparancsnokság részéről dícsérő elismerésben részesült.

Amikor a háboru kitört, katonai szolgálatra jelentkezett. Erdemeire való tekintettel kinevezték Pétervárad és Ujvidék tűzoltóparancsnokának, kapitányi rangban. Már hosszabb ideje működött ebben a minőségben, amikor fölfedezték, hogy Polit tulajdonképpen katonai szolgálatra köteles. Lefokozták, a kapitányi rangról őrmesterré degradálták. Lefokozása után arról süttögtak a városban, hogy Polit a katonák között izgatott a magyar államessme ellen. A katonai parancsnokság megindította ellene az eljárást. A hadbírószak lázítás és izgatás miatt elítélte másfél évi börtönrre.

Miközben a vizsgálatot folytatták ellene, névtelen följelentésben azzal vádolták, hogy megsértette Ferenc Ferdinánd trónörökös emlékét. A följelentés szerint a trónörökös meggyilkolásáról azt mondta: „Nem kár érte”. Ez az eset a följelentés szerint a trónörököspar meggyilkolásának napján, a múlt év július 28-án történt az ófuttaki állomáson. Szabó Lajos állomási előjáró közölte Ferenc Ferdinánd és nejeinek meggyilkolását Kohimayer Ilona ujvidéki divatárusnővel, aki aztán elmondta a hírt Politnak.

A vádlott a mai tárgyaláson tagadta, hogy az inkriminált kifejezést használta volna. A följelentést védekezése szerint bosszúból tették ellene. A divatárusnő haragosa a családjának. Minthogy a tagadással szemben egyedül Kohimayer Ilona bizonyította a vádat, akinek a vallomása ingadozónak mutatkozott, a bíróság fölmentette Polit Györgyöt. Az ügyész az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

Hol áll meg az orosz hadsereg?

(Japán hadsereg jön az oroszok segítségére. — Oriási hadizsákmány Breszt-Litovszknál.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin—Stockholm, augusztus 27.

Az orosz lapok, nyilván felsőbb utasításra, a következő nyilatkozatot teszik közzé: „Az utóbbi időben gyakran kapunk olyan leveleket, amelyekben olvasóink ezt kérdik: Hol áll meg az orosz hadsereg? Értjük ezt a napoként megújuló aggodalmas kérdést, azonban kérjük olvasóinkat, hogy ne legyen követelő ebben a tekintetben és ne várjon választ erre a kérdésre, mert ez a válasz ellenségeinket is módfelett érdekli.”

London. A Daily Mail jelenti Pétervárról: A lapok ma télihivatalos közleményt adtak ki, amely így szól:

— Eljött az ideje annak, hogy hadseregeink alkalmas állást válasszanak ki maguknak, melyben megmaradhatnak és amely, miután az ezredekben levő hiányok ki lesznek töltve és a szükséges készletek össze lesznek gyűjtve, kiadulási pontul szolgálhat az orosz hadsereg döntő előnyomulásának.

Aggasztó a német előnyomulás.

Pétervár, augusztus 27. A Rjacs írja: Minden lépéssel, mellyel a németek Oroszországba nyomulnak, a helyzet aggasztóbbá válik. Felmerül az a kérdés, hogy hol fogják a németeket megállítani és Oroszországnak mely részét fogja még az ellenség veszélyeztetni.

Nikolajevics nagyherceg új védelmi vonalat keres.

Krisztiania, augusztus 27. „Áltanposten”-nek jelentik Párisból: A „Petit Parisien”-ben Moussét ezredes az oroszok helyzetéről így nyilatkozik:

— Nemcsak a Nyemen-vonal tarthatatlan immár az oroszok részére, hanem bizonyos, hogy az Grodno—Breszt-Litovszk-vonalat is kénytelenek lesznek feladni. Egészen bizonytalan, hol szeretné Nikolajevics nagyherceg a siker némi reményével új védelmi vonalba gyűjteni hadait. Amidőn ezt fájdalommal megállapítom, — mondja az ezredes — mégis annak a nézetemnek kell kitejezést adnom, hogy bár az orosz sereg helyzete igen komoly, kétségbeesésnek azt mindamellett nem kell tekintenünk.

A „Matin”-ben Civrieux ezredes azt a véleményét fejtegeti, hogy a németek Breszt-Litovszknál döntő átközetre akarták kényszeríteni az oroszokat. De Miklós nagyherceg nem volt hajlandó a küzdelmet felvenni és nézete szerint ezt helyesen tette.

Japán segítség az oroszoknak.

Kopenhága, augusztus 27. Yshi volt párisi japán nagykövet, akit az imént neveztek ki külügyminiszterré, Párisból való elutazása előtt a következő kijelentéseket tette a Petit Journal egyik munkatársa előtt:

— Mint külügyminiszter arra fogok törekedni, hogy szorosabbá tegyem azt a köteléket, amely hazámat az ententehez fűzi. Japán eddig is szállított hadianyagot Oroszországnak és a jövőben meg fogjuk vizsgálni, vajon ezt a szállítást nem fokozhatjuk-e.

Yshi külügyminiszter végül kijelentette, hogy a japán kormány foglalkozni fog azzal a kérdéssel, vajon küldhet-e Európába egy japán hadsereget.

Oriási a hadizsákmány Breszt-Litovszknál.

Kopenhága, augusztus 27. Holten-Nielsen alezredes a Politikenben, közvetlenül Breszt-Litovszk eleste előtt, a helyszínről a következőket írta:

— Miként Kovno és Novogeorgievsk, úgy Breszt-Litovszk sem tarthatja magát sokáig a három oldalról, északról, nyugatról és délről ellene törő roham és különösen a központi hatalmak nehéz tázéréségének támadásával szemben. Az oroszok kétségbeesett védekezése mitsem használ. A vár nagyszámu védőserege képtelen volt a várat idejekorán elhagyni, mert a körülzáró ellenség elvágta az orosz sereg zömétől, úgy nagyon könnyen meglehet, hogy Breszt-Litovszkra előbb, minsem az oroszok binnék, ugyanaz a sors vár, mint Novogeorgievskre.

Varsó augusztus 5-én esett el. A távolság Lengyelország fővárosától Breszt-Litovszkig mintegy 200 kilométer; katonai számítások szerint az út megtételére nagyobb katonai tömegeknek legalább két hétre lett volna szükségük. A német centrumnak ennyi idő elég volt nemcsak a vár elérésére, hanem az orosz elővédművek magostromlására is. Egyáltalán az a koncentrációs támadás, melyet Varsó és Ivangorod felől, továbbá Lublin és Cholm között egyrészt, másrészt délről, sőt a Bug keleti partján is a szövetségesek hadai keresztülvittek, a világháború nagy eseményei középette is különösen kiemelkedő haditénynek nevezhető. Tekintettel arra, hogy úgy a Bug és a Narev között állott, valamint a Lublin—Cholm közötti részről visszaszorított orosz tömegek Breszt-Litovszk felé nyomultak vissza, hogy Kowel már a szövetséges hadak birtokában van, kétségtelen, hogy a vár elestének esetére a központi hatalmak itt minden eddigit fölülmúló számu fogolyra és egyéb hadizsákmányra számíthatnak. Az a körülmény, hogy osztrák-magyar lovas-ságnak máris sikerült az Ivanoff generális vezénylete alatt küzdő déli hadsereget az északtól elvágni és az elkülönítés a lovasság után előnyomuló gyalogság nyomása által egyre nagyobb lesz, a katonai szakértők óriási érdeklődéssel várják, minő sorsa lesz az oroszok déli hadseregének, mely a főhadvezérrel ma már csak táviró útján érintkezhetik.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Szemétfébe dobott drágakövek.

(A „gyanus” küldemény. — Megkárosított drágaköveskereskedő.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, augusztus 27.

Néhány nappal ezelőtt egy belvárosi ismert budapesti drágaköveskereskedőnek kellemtelen ügye akadt. Egy a címére küldött drágakövesküldeményből három kö eltűnt. A főkapitányságon megjelölve a következőket adta elő isgatott hangon:

— Már tegnap egész nap türelmetlen és isgatott voltam, mert egy előre jelzett csomagot vártam és a drágakövek késtek. A feladás helye: Scheveningen. Tudtam, hogy a csomagban körülbelül negyvenezer korona értékű drágakövek lesznek.

Ma reggel végre megjött a csomag. De a kézbesítő nem adta át rögtön, hanem azt mondta, hogy a postán úgy találták, hogy a csomag pecsétjei nem sértetlenek és ezért hivatalosan meg fogja állapítani a csomag felbontásánál, hogy e küldemény hiánytalanul érkezett-e meg. Megnéztem a csomagot: pecsétjei tényleg nem voltak sértetlenek. Óvatosan, vigyázva felbontottuk ezután. Rögtön nyilvánvalóvá vált, hogy avatatlan, hozzá nem értő kezek babráltak a drágakövek körül. Ismeretes dolog, hogy a drágaköveknek egészen speciális csomagolási módjuk van. Az együvé tartozó köveket selyempapírba helyezik és ezt olyanformán hajtogatják össze, mint a pororvosságok papírjait.

Ezeket a lapos kis csomagokat aztán szoroson egymás mellé helyezik és így küldik el. A világ minden vidékén egyformák ezek a drágakövesomagok és szakember rögtön észreveszi azt, hogy hozzá nem értő ember bontotta fel őket.

Szépen sorra számoltuk azután a köveket. Óvatosan, egymás mellé raktuk őket, nagyon vigyáztunk arra nehogy egy is elguruljon. Végül megállapítottuk, hogy a három legnagyobb kö hiányzik. A csomagot természetesen nem vettem át. Most pedig, rám nézve igen fontos, hogy arról a dolgról a feladót haladéktalanul értesítsék hivatalosan.

A rendőrségről a főpostára, Csath posta-tanácsoshoz került az ügy. Ő rögtön tisztában volt vele, hogy a gyors elintézés milyen fontos érdeke a pesti kereskedőnek. Follért igazgató elé terjesztette a dolgot és e pillanattól kezdve úgy ment a dolog, mint a karikacsapás. Hivatalból táviratoztak azonnal Scheveningenbe, a feladónak és tudtára adták, hogy a csomag hiányosan érkezett meg. Azonnal megjött a válasz: Tessék csak átvenni, mert a Lloyd-biztosító fedezi a kárt.

A drágaköveskereskedő tehát azonnal átvehette a köveket és ennek következtében már idejekorán eleget tehetett egy vevője megrendelésének.

Észak után megindult a nyomozás az irányban, hogy hol tűnhettek el a drágakövek. A nyomozás egyelőre csak annyi eredménnyel járt, hogy a Verseny-utcai vámbivatalnál, hozzá nem értő emberek vizsgálták át a csomagot, melyet gyanusnak találtak.

Ezek a hivatalnokok azt mondták, hogy fogalmuk sem volt arról, hogy értékes kövekről van szó és lehet, hogy csomagolatlanul a papirok közé dobták a hiányzó köveket. Egyet tényleg meg is találtak a papirok között.

A még hiányzó két követ most mindenhol kutatják a hivatal emberei, akiket súlyosan terhel a gondatlanság, amellyel az értékes küldeményt kezelték.

Mikor köt békét az entente?

(Angliában gyors békét sürgetnek. — A cár a „végső győzelemig“ akar harcolni. — Viviani békefeltételei.)

Lábirati tudósítás.

Hága, augusztus 27.

Londonból jelentik, hogy Angliában egyre újabb röpiratokat terjesztenek, amelyek a békekötést sürgetik. Egyik brosúrájának ez a címe: „Gyors béke, különben Anglia tönkre megy“. Arra az eredményre jut ez az írás, hogy az entente előtt már világos, hogy Németországot nem győzheti le és éppen ezért a háború folytatása céltalan. Csakis a gyors békekötés mentheti meg Angliát a közgazdasági összeomlástól. Ezt a röpiratot sok ezer példányban elterjesztették.

Oroszország a végső győzelemig kész harcolni.

Pétervár, augusztus 27. Cruppi volt francia külügyminisztert a cár külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatáson a cár kifejezésre juttatta egész Oroszországnak akaratát, hogy a háborút a győzelem befejezéséig folytatja. Franciaország számíthat végső elhatározására, hogy a végső győzelemig fog harcolni.

A franciák a béke előtt Elzász-Lotharingiát akarják elfoglalni.

Páris. A francia kamara mai ülése Viviani miniszterelnök lelkes hangú beszédével kezdődött. A kamara tagjai leirhatatlan lelkesedésben törték ki, amikor a miniszterelnök a nemzeti egység fenntartásának szükségességét hangsúlyozta és kijelentette, hogy a franciák csak akkor kötnek békét, ha a németek szegyenletes cselekedeteit megakadályozzák, a hősiesen védekező Belgiumot visszaadják a belgáknak és Elzász-Lotharingiát visszatartalmazzák.

Hazug hír német béke ajánlatról.

Köln, augusztus 27. A Kölnische Zeitungnak jelentik a francia határról: A Temps római levelezője „biztos, forrásból“ jelenti lapjának, hogy egy kisebb állam követő egy másik kisebb állam követő a következő szolgálat teljesítésére kérte: „Közölje a konzultáival, hogy Németországnak nem szándéka, hogy Szerbiát megtámadja, ellenben azt tervezi, hogy rövid időn belül nagy erővel jelenik meg az olasz fronton, hogyha Olaszország el nem áll Törökország megtámadásától és hogyha nem veti latba minden befolyását a hármasszövetségnek a béketárgyalások megkezdése iránt.“ A „Temps“-nek ez a híre természetesen éppen olyan alapszélől való, mind ama híresztelések, amelyek az utóbbi időkben szárnyra keltek a négyesszövetség államainak fővárosaiból Németország állítólagos békekereséséről.

Amerikával békésen intézik el az Arabio-ügyet.

Köln, augusztus 27. A Kölnische Zeitung jelentik Washingtonból szikratáviró útján: Az Arabio elszűrésére által előállított helyzet javult. A tényállás tisztázásáig semmi sem fog történni. Az ország, egyes köröktől eltekintve, teljesen nyugodt. A békés hajlandóság erősen gyorsan terjed.

A Viviani kormány válsága.

Lugano. A Secolo jelenti: Viviani kormányának bukása valószínű. Ugy gondolják, hogy az új kormány megalkotásával Ribot-t, vagy Briand-t bízzák meg.

A francia kamara titkos ülésel.

Páris, augusztus 27. A Radical jelenti: A szociálista csoport tegnap összeült, hogy a kamara titkos ülésének kérdéseiről tárgyaljon. A csoport százhetvenkét tagja közül hatvan jelent meg. Husz képviselő a titkos ülések mellett, tizenhat ellene szavazott. A többiek tartózkodtak a szavazástól. A csoport egyhangulag határozati javaslatot fogadott el, hogy a kamarához interpellációt nyújtsanak be, mely ha titkos ülésre kerülne a sor, kiinduló pontul szolgáljon. Malzi és Farnet minisztereket, akik tagjai a csoportnak, értesítették a határozatról. A baloldali demokraták elhatározták, hogy a titkos ülés ellen szavaznak. Az egyesült szociálisták elhatározták, hogy azt kívánják, hogy a titkos ülésen nyomban az államtitkárságok szervezésére kéri hitelek megszavazása után, olvassák fel a hadügyi bizottság jelentéseit és a hadügyi igazgatás költségvetésére szóló jelentést.

Páris, augusztus 27. A kamara Viviani miniszterelnök nyilatkozata után, melyet rövid vita követett, megszavazta 589 szóval egy ellen a hadügyi hivatal államtitkársága részére kivetett hiteleket és azután a titkos ülés megtartása ellen határozott. A kamara szeptember 16-ig elnapolta magát.

HIREK.

Negyvenezer négyzetkilométert hódítottunk el hét hetes offenzívánkban.

(A sajtóhadiszállás a gorlicei áttörés óta tolt harcokról.)

Lábirati tudósítás.

Budapest, augusztus 27.

A sajtóhadiszállás ma terjedelmes és részletes leírását adja galíciai diadalmas offenzívánkban, a mely a gorlice-tarnowi áttöréssel május másodikán kezdődött. A bőséges előrenyomulás kezdetét így írja le a jelentés:

— A szövetségesek felismerték, hogy csapataink kárpáti sikere több volt a hatalmas orosz támadás szerencsés visszautasításánál. Erre való tekintettel a német hadvezetőség Mackensen tábornagyot nyomban erre a hirtérre dobtta. Mackensen serege feltűnés nélkül gyülekezett az osztrák-magyar hatodik hadtest mögött. A mikor a Mackensen sereg felvonult, megkezdődött a támadás.

Május 2-ikán ezeröttszáz ágyú négy óra hosszat bombázta az orosz állásokat. Ez vezette be a gorlicei csatát, amelyben a tizedik hadtest áttörte az orosz frontot. Az oroszok megkezdték visszavonulásukat. A gorlicei csatát követte a diadalmas áttörés.

A jelentés kiemeli, hogy az erre következő harcokban különösen nagy sikere volt a harminckilencedik, harminenyalcadik, honvédhadosztályoknak, a hatodik és tizedik hadtesteknek. A hadjárat során a szövetségesek hét hét alatt negyvenezer négyzetkilométert hódítottak el az oroszoktól, ezer tizet és négyszáz ezer katonát fogtak el, háromszázötven ágyút és nyolcszáz gépfegyvert zsákmányoltak. A jelentés így végződik:

— Amikor a világtörténelemben páratlan emberáradattal az oroszok Közép-Európát el-

özönlötték, úgy látszott, hogy az áradatot képtelenség megállítani. A szövetségesek terve az volt, hogy az erők egyensúlyát az oroszok megőrlésével állítsa helyre. A szövetséges seregeknek ez sikerült is. Aldozatteljes harcokban megtörtént az orosz kolosszus szétmorzsolása és ez lerombolta meg a nagy fordulat előfeltételeit.

LEGÚJABB.

Erkezett reggel 2 órákor.

Szófia. A Dnevniknek jelenti Nisből: Cruppi exkülgyminiszter meghívót kapott a királyhoz. A király Cruppi felkérte, hogy befolyásolja a cárt, hogy ne ragaszkodjék a bulgáriai kompenzációkhoz, mert ez a szerb államtörvény veszélyével járna.

Rotterdam. New-Yorkból jelentik: A rostoki amerikai konzul, aki most tért vissza Oroszországból, elmondta, hogy Péterváron jobban féltek a forradalomtól, mint a németek előnyomulásától. Néhány héttel ezelőtt Péterváron plakátokat ragasztottak ki, melyben forradalomra hívják fel a népet.

Amsterdam. A Daily News jelenti: A németeknek Zeebrügge mellett földalatti kikötőjük van buvárhajók számára, nehogy az ellenséges repülőgépek észrevegyék és bombázzák a hajókat.

Genf. Turinban a legújabb olasz vereségek hírére véres, nagy tüntetéseket rendeztek. Most rendelet jelent meg, hogy ezentúl az utcákon legfeljebb husz ember csoportosulhat.

Kopenhága. A Nowoje Wremja írja: A németek átakarják karolni az oroszok balszárnyát. Ezt a tervet minden áron meg kell hiusítani. Az ellenség százhatvan kilométeres fronton hat hadsereget koncentrált. Negyvenötven hadtestet vontak össze Breszt-Litowszk körül, hogy itt a döntő csatát kieroszakolják, mielőtt az oroszok visszavonulhatnának. A németek célja Pétervár és ha az orosz fővárost elfoglalták, akkor Kiew felé fordítják seregeiket. A németek most a balti tartományokat akarják megszállni.

Kopenhága. Pétervárról jelentik: A Bobr menti nagy csata valószínűleg az utolsó, melyet az orosz vezérkar a háború ezen szakaszában fel vesz.

Lemberg. A Lwowski Kurir jelenti: E hó 23-án Lemberg felett orosz aeroplán jelent meg. A repülőgépek több bombát dobtak a városra. Két bombát dobtak a podzani vasuti állomásra. Az egyik bomba egy waggonra esett, melyben négy vasutas ült. Mind a négyen meghaltak. A harmadik bombát a znesinai hidra akarták dobni, de a hid mellé esett. Végül még egy bomba egy ház udvarára esett. A városból tüzeini kezdtek a repülőre, aki ezután elmenekült.

Kopenhága. A Ruskoje Slovo azt írja: Németország egy vasbetonból készült kolosszal épület, melyet nem lehet összezúzni.

Kopenhága. Breszt-Litowszk el-este a legmélyebb benyomást keltette Péterváron. Az oroszok elismerik hogy a lengyel-orosz határ

Legfontosabb hídfőerődje és gócpontja vesztett el Breszt-Litowszkkal.

Scheweningen. Anglia Amerikában hárommilliárdos kölcsönt akart felvenni. A kölcsön ügye azonban Wilson ellenkezésén megakadt.

Kopenhága. A Birsevéja Wjedomosti írja: A németek az orosz várakat vakossággal legyőzték. Céljukat elérték s most nyugatnak fordulnak.

Berlin. A harmadik német hadikölcsön kibocsátási kurzusa 99 százalék lesz.

Lugano. Az olasz pénzügyminiszter a pénzügyi bizottságban bejelentette, hogy egy milliárd kölcsönt ad Itáliának. A kölcsön garanciájaként angol vámügyi tanácsadót küldenek az olasz vámkezelésbe.

Lugano. Cunariss volt görög miniszterelnök az Idea Nacionak tudósítója előtt határozottan kijelentette, hogy Görögország semleges marad, mert a király és a Kamara Venizeloz-párti többsége is ellene van a területátengedésnek Bulgáriához.

— **Rendjelviselési engedély.** A király megengedte, hogy **Urbán Iván** báró, Arad vármegye főispánja a szász kir. Albrecht-rend I. oszt. középkeresztjét, **Dálnoki-Nagy Lajos dr.**, Arad vármegye alispánja, a szász kir. Albrecht-rend II. oszt. középkeresztjét, **Varjassy Lajos**, Arad polgármestere, a szász kir. Albrecht-rend tisztikeresztjét, **Schill József**, Aradvármegye főjegyzője, a szász kir. Albrecht-rend I. oszt. koronás lovagkeresztjét és **Szemere Kálmán**, magyar államvasúti főellenőr, az aradi állomás főnöke, a szász Albrecht-rend I. oszt. lovagkeresztjét elfogadja és viselje.

— **A magyar törvényhatóságok küldöttei Stürgkhnél.** Budapestről jelentik: A törvényhatóságaink hódoló küldöttségét az osztrák kormány nevében **Stürgkh** miniszterelnök szeptember 1-én estélyre meghívta.

— **A Hadik-huszárok ezredesének kiütetése.** A király herceg **Fugger-Babenhause**n Károly 3-ik huszárezredbeli ezredesnek az ellenségkel szemben tanúsított vitéz magatartása elismeréséül a hadiképterményes katonai érdemkereszt 3. osztályát adományozta.

— **A malmok gabona- és lisztkészleteit feloldották a zár alól.** Még ez év február hónapjában történt, hogy a közlekedés zavartalan ellátása érdekében a kormány zár alá helyezte a malmok gabona- és őrleménykészleteit és ez idő ponttól kezdődően őrleményeket csak hatósági zárfeloldással lehetett a malmokból kiszállítani. Minthogy azóta a viszonyok gyökeresen megváltoztak és a zárlatra már azért sincs szükség, mivel a malmok csupán a törvényhatóságoknak és a Hadi Terménytársaság-nak őrölnek, a földművelésügyi miniszter augusztus 18-án 59.700/915. szám alatt kelt leiratával a malmok gabona- és lisztkészletére az Országos Gazdasági Bizottság részére elrendelt zárt feloldotta. Kötelesek azonban a malmok azokat a gabonaküldeményeket, illetően az előállított őrleményeket, amelyek valamely hatóság részére történő vámörölése érdekében, illetve elszállíttatnak rendszeresen bejelenteni és egyébként is ellenőrzés alatt tartani, hogy a szükséges szállítási igazolványok akadálytalanul kiszolgáltathatók legyenek. Ezzel szemben azonban azokat a gabona- és lisztküldeményeket, amelyek a Hadi Terménytársaság részére érkeznek, illetően ennek rendelkezésére szállíttatnak el, bejelentés kötelezettsége nem terheli, minthogy az ezen küldé-

ményekre vonatkozó szállítási igazolványokat közvetlenül az Országos Gazdasági Bizottság állítja ki.

— **Weitzer János-utcai kórház vezetői hálás köszönetüket fejezik ki az alanti adományokért:** Lukács Emil, megboldogult édes anyja özv. Löwinger Ignácné emlékezetére 30 koronát adományozott. Aradi Első Takarékpénztár 50 kor., Polgári Takarékpénztár 80 kor., Aradi Központi Takarékpénztár 30 kor., Ipar- és Népbank 25 kor., Hehs Béla 10 kor., Hehs Vilmos 10 kor., Deutsch Károly 10 kor., Nemes Géza 10 kor., Vojtek és Weisz 10 kor., Oukor László 10 kor., Soltész Endre 10 kor., Robitsék Magda 10 kor., Lengyel Boriska 10 kor.

— **Házasság.** Miklósi Cornel dr. és Heinrich Emília kisasszony e hó 22-én tartották esküvőjüket Budapesten.

— **A trónörökös a Margitszigeten.** Legutóbbi budapesti tartózkodása idején a trónörökös és kísérete margitszigeti látogatásuk alkalmával kóstolót ittak a Szt. Margitszigeti Üdítő Ásványvízből. Ugy a lenség, mint a kíséret, nagyszerű véleményekkel nyilatkoztak a Szt. Margitszigeti Üdítő Ásványvízről, amely tekintettel forrásának teljesen tiszta, bakteriummentes jellegére, éppen ebben különbözik néhány ugynevezett „ásvány-forrásvíztől” — méltán népszerű ivóvíze a közönségnek, főleg pedig a járványos helyeknek. Felhívjuk olvasóink figyelmét a Margitsziget mai nyíltéri közleményére. 3208

— **Értesitem a nagyérdemű közönséget,** hogy a mai naptól kezdve a jövő évi új aratásig busa szükségletemet fedeztem s így a n. é. közönségnek úgy a folyó, mint a jövő évben állandóan tiszta buzakenyér fog üzletben rendelkezésére állni. A bevásárlásnál semmiféle utalvány nem szükséges. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri az Első Gyulai Házikenyer-gyár tulajdonosa **Spiteler Rudolf**.

— **Engel Keresk.** Szaktanfolyamában a szeptemberben kezdődő tanfolyamokra a beiratások f. hó 28-án kezdődnek. (Lázár Vilmos-u. 2. Földes palota mellett.)

— **Iskolatáskák legnagyobb választékban** a Fischer Nagyruházában a Szabadság téren, gyermekkoszák és gyermekszékék gyári raktára. Legelőször bevásárlási forrás **Fischer Áruház**. Fénykép kedvezmény. 227

— **Használt iskolakönyvek tartós, jó kötésben félárban kaphatók** Kerpel Izsó könyvkereskedésben. Ugyanott új iskolakönyvek is kaphatók és tavalyiak méltányos árrban beváltatnak. 193

— **Értesítés.** Több oldalról történt érdeklődés folytán értesitem a n. é. közönséget, hogy a hatóságnál jegyzett lisztet annak teljes értékében bárkitől átveszem és feldolgozom. Tökély-tér 8. szám alatt levő üzletomban naponta a legfinomabb minőségű házikenyér fog állandóan a n. é. közönség rendelkezésére állni. Így a n. é. közönség kenyér-szükséglete a jövőben is teljesen ki lesz elégítve, a legnagyobb kényelem mellett. Tisztelettel az **Első Gyulai Házikenyer-gyár tulajdonosa Spiteler Rudolf**. 3129

— **Iskolakönyvek kaphatók** Weisz Leó könyvkereskedésben. 3173

— **Használt és új tankönyvek** Krausz Paulinnál, színházépület.

— **Irógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat** méltányos áron vesz **Kerpel Izsó** könyvkereskedése. 193

— **Használt iskolakönyvek óriási készlete** **Ingusz I. és fia** könyvkereskedésnél, **Weitzer János-né**. 3165

— **A papir, mint fűtő és szénanyag.** A fa árak óriási megrádulása mindenkinek nagy gondot okoz, vajon hogyan lehet félre a tüzelő anyag szükségletet gazdaságilag előnyösen fedezni, vagy legalább a magas árakat némileg olcsóbbá tenni. Nagy segítségére van e kérdés megoldásában az a körülmény, hogy a selejtes, hulladék-újraság és egyéb papirost jól lehet használni tüzelő anyagnak. Egy napig a papirost vízben áztatjuk, azután gombócformára összenyomjuk és megszáritjuk. A szárítás után ez a papíranyag éppen olyan jó fűtőanyag, mint a szén. A papírgombócok nem égnek lánggal, hanem, mint a szén izzanak. A drága tüzelő

anyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fűtésnél erre a célra megfelelő, olcsó hulladékpapírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható bálanként 2 koronáért az **Aradi Közlöny** kiadóhivatatalában, hol 151. sz. telefonon is megrendelhető.

Bor, sör, pezsgő a háboruban.

(Az alkoholelleses liga akciója. — Kell-e szeszes ital a katonáknak?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, augusztus 27.

Magyarország szesztermelői és korosmái, pálinkaművelői sokasom panaszkodhattak, de ez a háborús osztendő megsokszorozta jövedelmüket. A szeszgyárosok, de különösen a pezsgőgyárosok voltak megelégedve. Egyik közülök ezt mondta:

— *A magyar pezsgő végre megbódította a magyar piacot és hihetetlen mértékben fog.*

Néhány rajongó ember — az antialkoholisták — gáttat igyekeztek vetni ennek az alkohol-Niagarának. Az alkoholelleses egyesületek országos ligája a háború alatt még erősebben folytatta a propagandát. **Dóczy Imre dr.** főtisztár és a liga többi vezetői is nagy ambícióval dolgoztak a cél érdekében. A liga működéséről következőkben számolhat be:

A háború kitörése idején a pályaudvarokon országsszerűen a lakosság folyton etette-itatta a hadbavonultakat. Az Alkoholelleses Egyesületek Országos Ligája erőlyes akciót indított a katonáknak borral, sörrel, pálinkával való kínálása ellen. Az eredmény a belügyminiszter egyik korrupciós tette volt, amelyben az alkohol ellen döntött.

Ezek után a liga a szeszes italoknak a sebesültek között való osztogatása ellen kezdte meg a küzdelmet. A belügyminiszter azután rendezetileg intézkedett is e kérdésben. A liga a katonák absztinenciája érdekében a honvédelmi miniszterhez is előterjesztéssel élt, továbbá felhívást intézett az ország lakosságához, falragaszokon és röpcédulákon világsítottta fel az embereket az alkohol romboló hatásáról.

A pénzügyi-, földművelésügyi és honvédelmi miniszterekhez beadványt intéztek a szesztermelés céljaira felhasznált nagymennyiségű gabonának és burgonyának az élelmezés céljaira való megtartása érdekében. Hivatkoztak arra, hogy „az 1911-12. termelési időszakban termelt 1,190,232 hektoliter százpercentes alkohol előállításához legnagyobb részt burgonyát, tengerit, gabonát, répát és malátát, tehát főképen olyan anyagokat dolgoznak fel, amelyek az emberi táplálkozásra és az állat takarmányozásra alkalmasak. A statisztika tanulsága szerint egy hektoliter szesz előállításához 9 métermázsa burgonya, vagy 6 métermázsa gabona kell, ebből kitűnik, hogy a szeszfőzés tilalma, illetőleg korlátozása emberi, vagy állati táplálékra alkalmatlan anyagokra, óriási nyereséget jelentene az ország és a hadsereg élelmezésére.

A pénzügyminiszter ha nem is egészen, de részben mégis eléget tett fenti kívánságának. Hogy ez a kérdés mennyire fontos, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy például az 1911-12. évben Magyarország nagyipara (beleértve természetesen Horvát- és Szlavonorszagokat) földolgozott; 270 métermázsa árpát, 2595 métermázsa burgonyát, 1374 mé-

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a n. é. közönséget és t. megrendelőimet, hogy szeptember hó 1-én Deák Ferenc-utca 33. sz., I. emelet, 5. ajtó, kapu alatt balra ~~re~~ helyezem át, hol berakott aljakat, fodrokat bármely szélességben készíték. Ugyanott egy butorozott szoba kiadó.

plissirozó és gouvelirozó vállalatomat
Kiváló tisztelettel **Somlay Elemérné.**

termássa kukoricát, 1608 métermássa répát, 479 métermássa melassét, 809 métermássa különféle anyagot.

A liga figyelme kiterjedt az italmérések zárójának kérdésére is.

Regály sujtotta vidékeken a szokottnál erélyesebb propagandát fejtettek ki. Ezer meg ezer falragasz ordította a közönségnek:

„Minden korcsma fölő cégerül azt kellene kiírni: Itt kolerát árulnak!”

Karácsonykor minden követ megmozgatnak, hogy az Augusztus-alap által küldött karácsonyi csomagokba szeszes ital ne kerüljön. A csomagokba felhívásokat mellékeltek, melyekben absztinenciára hívták fel a katonákat.

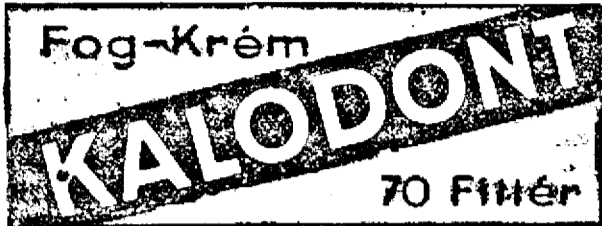
Ezekben a „Mít kell a katonának a szeszes italtól tudnia” feliratos röpívekhez csatolták Vilmos császárnak a műwioki sászlósokhoz intézett beszédét is. A császár ebben a beszédben azt mondta, hogy a háboruban az idegek fognak győzni. Azt is hozzátette: „Azé a nemzeté a győzelem, amelyik a legkevesebb szeszesitalt fogyasztja! Nekünk pedig győznünk kell!”

A liga a háborus év folyamán még egy néhány tuot ilyen és hasonló mozgalmat indított meg. Buzgalmukért elismerést érdemelnek, ezek az urak, ha fáradságukat nem is kísérite nagy siker.

Az alkoholista népes csoportjából sürün hangzottak el titkokozó szavak és még a lóvészárokból is jöttek levelek, melyek az alkohol fontosságáról oktatják ki az antialkoholistaikat. Egy sászlós például következőket írja:

— Elisősorban is boldog és alkoholmentes ünnepeket kívánok, nekünk azonban itt a zánvkai havasok hóval borított csúcsán nagyon jól esik egy kis rumos tea, még ha a puceerunk tévedésből ki is felejté a teát. Hogy igazam van, személyes meggyőződést kérek a legnagyobb srappell-tűzben, golyózáporral megsűrítve. E sorok írója t. i. méltatlankodva olvasta a karácsonyi csomagokban elhelyezett alkoholellenes lapokat.

Feladvás szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

AKI a világháboru eseményeiről hiteles, alapos, gyors és pontos

tudósításban kíván értesülni, rendelje meg **Az Aradi Közlöny-t,**

mely közleményeinek érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén is legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny-t

a közönség minden rétege olvasza, épen ezért egyben a legjobb hirdetési organum is.

Az Aradi Közlöny

mindenkora közeti há olvasóját.

A kiadóhivatali ngerakó és becsutit előfizetőknek előbbieknek a ngári tartózkodási helyre, utóbbiaknak a tábori postán pontosan utána küldi

az Aradi Közlöny-t.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:	Vidéken:
Egy óra 2 K — f.	Egy óra 2 K 40 f.
1/4 óra 6 K — f.	1/4 óra 7 K — f.

Tessék mutatványszámot kérni.

Margitsziget

a legkedveltebb utókura. — A nagyterületében szeptember 30-ig 20% áronedmény. (Telefon 49—56)

Szent Margitsziget Gyógyfürdő

a főváros legtekélyesebb kenes lévvtül gyógyfürdője. Brós vegyioszetetele csuz, közvény, léis, női bántalmak. gyomor- és szívbajok ellen páráltan gyors hatással van.

Igyunk bakteriummentes, szénsavval telített

Szent Margitszigeti

Üditő Asványvizet

Járványos helyeken nélkülözhetetlen. 320-

Gyomorbajosoknak: Szent Margitszigeti Gyógyvíz a legjobb orvosság. Jobb a karisbadi karáknál. (Telefon 86—52.)

Steiner és Goldschmidt

a Hadi Termény Részvénytársaság megbizottjai

vásárolnak

a Hadi Termény Részvénytársaság részére

idei termésü

buzát, zabot és árpát.

Bővebbet:

Steiner Ferenc

Arad, Erzsébet királyné-körut 20

Goldschmidt Sándor

Arad, Weitzer János-utca

(Minorita-palota.)

Leánynevelő-intézet

(Internátus)

Uri leányok részére

Gondos nevelés. Magántanulók előkészítő tanfolyama. Zene és idegen nyelvek oktatása.

2027

Arad,

József főherceg-ut 19.

Telefon 933.

Uránia Színház.

Szombaton és vasárnap

Breszt-Litowszk környéke.

Aktuális természeti kép.

A szökött katona.

Népszínmű 4 részben.

Andrássy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohánytöszedének alkalmas — azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában József főherceg-ut 22.

Az aradi kir. járásbíróság.
9145/1—1915. P. szám.

Hirdetmény.

Az aradi kir. járásbíróság közhírré teszi, hogy az állítólag elvesztett következő okirata „Victoria” takarékpénztár és hitelintézet, mint r. t. aradi bej. cég által 1916. évi június hó 30-án k. Madár Erzs. nevére 22711 számmal ellátott és 220 kor. 74 fillér álladékról szóló takarékpénztári betétkönyvecske megsemmisítése iránt az eljárást Rónai Ede magángyám aradi lakos kérelmére folyamatba tette. Ennélfogva felhívja az említett okirat birtokosát, hogy a jelen hirdetésnek a Budapesti Közlönyben történt harmadszori beiktatását követő naptól számított egy év alatt az okiratot a bíróságnál mutassa be, mert ellenkező esetben a bíróság azt a jelzet határidő letelte után a folyamodó újabb kérelmére semmisnek fogja nyilvánítani.

Arad, 1915. évi augusztus hó 23. napján.

Dr. Kálmán Ferenc

8208 kir. járásbíró.

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

7832—1915. ahsz.

Hirdetmény.

Az 1914. évi XLVI. t.-c. alapján a hadsegélyezés céljaira 1915. évre kivétel nélkül minden adóra vonatkozó és az adófelszámolási bizottság elé terjesztendő kiszámítási javaslatokat tartalmazó hívetési listát Arad sz. kir. városra nézve, ugyan ottan a városi adóhivatalnál 1915. évi augusztus hó 27-től szeptember 3-ig terjedő 8 napra közzétevére kitétetett, azokat mindenki megtekintheti, és az őt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti. Ezek az észrevételek a fenti határidő alatt írásban az aradi m. kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb pedig akár szóval, akár írásban az adófelszámolási bizottságnál előterjeszhetők.

Az adó felszámolási bizottság Arad sz. kir. város részére készített listában felvett adózók ügyeit 1. év szeptember 6-tól kezdődőleg mindennap d. e. 8 órakor Aradon, Andrassy-tér 1. sz. a. (Pénzügyi palota) földszint 1. ajtó szám alatti helyiségben fogja tárgyalni. És pedig a listában 1—18 t. a. i. adózók ügyeit 6-án, 19—38-ig 7-én, 39—68-ig 9-én, 69—98-ig 10-én, 99—128-ig 11-én, 128-tól végig 13-án s a tárgyalásra az adózók egyenként is meghívotnak.

Megjegyeztetik azonban, hogy az adózóknak egyenkénti meghívása az adófelszámolási bizottságnak nem törvényszerű kötelessége, ennél fogva a meghívónak, bármely okból való kézhez nem vétele a jogorvoslati eljárásra befolyással nincsen. Az adófelszámolási bizottságok a kitűzött sorrend szerint megvizsgálják az adózók bevallásait, az előterjesztett adatokat és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat, és tekintettel az illető adózó az vagy mások vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre és egyéb rendelkezésükre álló adatokra megállapítják minden egyes adózóra az adóköteles jövedelem összegét és az adó fokozat szerint ennek megfelelő adótételt, valamint az esetleg járó pótlékokat is, azokat még az ülés folyama alatt az egyéneknél tárgyalás befejeztével az illető listában bejegyeztetik és a tárgyalás befejeztével hozott abbeli határozataikat szabályszerű módon és kivétel nélkül a feleknek kézbesítik.

Az adófelszámolási bizottság határozata ellen minden egyes esetben a m. kir. közigazgatási bírósághoz intézendő panaszjoga illeti meg a felet mint a kincstári képviselőt.

Görögdinnye

vérpiros uradalmi, ugyszintén szép érett paradicsom, valamint elsőrendű makói veres- és fokhagyma kicsinyben és nagyban kapható, és ugy helyben mint vidékre, legolcsóbb napi árak mellett szállít

Káli Ferenc

zöldség- és gyümölcskereskedő Arad. Aszfaltos Sándor-utca 5. — Vidéki megrendeléseket aznap elszállítok. 9556

Zongora- oktatást

nyerhetnek kezdők, kitűnő, practicus módszer szerint. Legjutányosabb ár mellett.

Cím a kiadóhivatalban. 1987

Az ujonnan életbe lépett polgári perrendtartás folytán szükséges

Ügyvédi és bírószági nyomtatványok

kaphatók az
Aradi Nyomda Részvénytársaság
nyomdájában,
József főherceg-ut 22. szám.
(Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

Az 1896. évi XXVI. t.-c. szerint a m. kir. közigazgatási bírósághoz intézendő panaszt, a határozat kihirdetésénél jelenlévő adózó a kihirdetéstől, — a kihirdetésnél jelen nem lévő adózó pedig a határozat átvételétől számított 15 nap alatti az aradi m. kir. pénzügyigazgatóságnál nyújthatja be. A panasznak halasztó hatálya nincsen. Aradon, 1915. augusztus 26-án.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

A szépségápolás titka a használandó
szépségápolószerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőse
Rozsnyay Serail erémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégey kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégey orém 1 korona.

Színes arcporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszín, sárga, barna Színház vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható: 1845

Rozsnyay Mátvás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém

Ara egy tégeynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni.

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona

Szőrvesztő-Depilior. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aro, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

